

Теоретический тур, 11 класс

1. Келесі терминдерге анықтама беріңіздер: гамады, шық нүктесі, лакколиттер, бора (жел), конурбация (әрбір дұрыс анықтамаға 2 балл. Барлығы 10 балл).
2. Әрбір жолақта «гаруа» терминіне сай келетін бір түсінік, ал қалғандары оған қарама-қайшы келетін анықтамалар келтірілген. (дұрыс жауапқа 3 балл)
 - A) Жаға жолағының тілімделінгенімен, тар бұғаздар мен үлкен емес аралдармен, бөлінген енді емес түбектермен ерекшеленетін жағаның риастық типі. Ол Португалияның шығыс бөлігіне тән.
 - B) Шығыс Азияның ылғалды экваторлық ормандары, ондағы негізгі орманқұрушы жыныстар граб, ильм, шамшат, кария және т.б. Өсімдік шірінділерінің негізінде мұнда шымды-күлгін топырақтар қалыптасқан.
 - C) Антарктиданың оңтүстік жағалауында орналасқан Француз Полинезиясындағы тұрақты жоғарғы қысым ауданы. Мұнда ауа сағат тіліне қарсы орталықтан шетке қарай қозғалады.
 - D) Биік тау жоталары арқылы өтетін, беткейден төмен қарай батыстан шығысқа қарай бағытта соғатын, жоғары ылғалдылық және жоғарғы ауа температурасымен ерекшеленетін Австралиядағы жел.
 - E) Перудің тынықмұхиттық жағалауында, сонымен бірге Чилидің солтүстік және орталық бөліктерінде пайда болатын тығыз тұман. Ол өте мөлдір, көрінуді қиындатпайды. Тұман Перуан ағысының суық суларының үстіндегі теңіз ауасының салқындауымен байланысты.

3. Барлық ірі автомобиль корпорациялары әлемнің барлық елдерінде өздерінің кәсіпорындарының болуына талпынып отыр. Бұл үшін олар жергілікті өндірушілердің акцияларының бақылау пакеттерін сатып алудан бастап, өздерінің филиалдарының құрылысын жүргізу сияқты әр түрлі технологияларды пайдаланады. Неліктен көп жағдайда әлемдік трансұлттық корпорациялардың жаңа зауыттары дамушы елдерде орналасатындығын түсіндіріңіз. (Дұрыс және нақты жауап үшін 7 балл).

Жалпы: 20 балл

3. Тест тапсырмалары

(Әрбір дұрыс жауапқа 1 балл. Барлығы 30 балл.)

1. Солтүстік жарты шарда, айдың толуы кезінде, түн жарымда, ашық күні Ай көрінетін көкжиек бағытын танданыз?
 - A. шығыс
 - B. батыс
 - C. солтүстік
 - D. оңтүстік
 - E. ай көрінбейді
2. Бағдары Тынық мұхит арқылы өтпеген теңіз жүзушісін танданыз
 - A. Ф. Магеллан
 - B. Ф. Дрейк
 - C. Ж. Лаперуз
 - D. В. Гама
 - E. И. Крузенштерн

3. Африкалық жарылымдар – Жердегі континенталды рифтердің ұлы жүйесі. Олар өзімен көмкерілген ірі горстық массивтер түзілімдері бар грабенді құрайды, олардың бірі төмендегі тізімде көрсетілген. Сол түзілімді танданыз.

- A. Вирунга
- B. Кап түзілімі
- C. Атлас таулары
- D. Ахаггар
- E. Дарфур

4. Берілген анықтамаға сай болатын түсінікті табыңыз : бағыты талтүстегі заттар көлеңкесінің бағытымен сай келетін талтүс сызығы.

- A. бойлық
- B. меридиан
- C. ендік
- D. параллель
- E. экватор

5. Төмендегі тізімнен жоқ ауа массасын көрсетіңіз.

- A. экваторлық
- B. субэкваторлық
- C. тропикалық
- D. субтропикалық
- E. қоңыржай

6. Солтүстік жарты шар тұрғындары түнгі уақытта ашық ауа райында Темірқазықпен бағдар алады. Ол қай шоқжұлдыз құрамына енетінің табыңыз.

- A. Үлкен аю
- B. Ақ қу
- C. Кіші аю
- D. Шоқжұлдыз
- E. Таутеке

7. Токайдо мегалополисі құрамына кірмейтін қаланы танданыз.

- A. Киото
- B. Осака
- C. Иокогама
- D. Нагано
- E. Нагоя

8. Ел аумағына енбейтін, бірақ елтаңбасында географиялық объектісі бейнеленген ТМД мемлекетін танданыз.

- A. Әзербайжан
- B. Армения
- C. Беларусия
- D. Қазақстан
- E. Қырғызстан

9. «Ақ алтын» деп атайтын ауыл шаруашылығы өнімін танданыз.

- A. күріш
- B. жібек
- C. мақта

- D. сүт
- E. қымыз

10. Қазақстан аумағында Жаңа жылды қанша рет қарсы алуға болады?

- A. бір рет
- B. екі рет
- C. үш рет
- D. төрт рет
- E. бес рет

11. ТМД елдері бойынша Қазақстан кен қорының қандай металдары жөнінен бірінші орын алады?

- A. мыс, бокситтер, темір кендері
- B. хромит, полиметаллдар, ванадий
- C. хромит, мыс, марганец кендері
- D. бокситтер, қорғасын, мырыш
- E. кадмий, молибден, мыс

12. Бұл металл болатқа қарағанда екі есе жеңіл, бірақ беріктігі жөнінен бірдей. Ол жоғары антикоррозия, баяу балқығыштығымен ерекшеленеді және авиа – ракета құрастыру кезінде қолданылады.

- A. вольфрам
- B. молибден
- C. платина
- D. магний
- E. титан

13. Қазақстанның қай қаласы туралы Леонид Скалковский өлеңдері шумағында "Мұнда Кенді Алтайдың жүрегі соғуда" деп жазылған.

- A. Семей
- B. Зыряновск
- C. Өскемен
- D. Лениногорск
- E. Шемонаиха

14. Қазақстанның қандай пайдалы қазбасын "тау зығыры" деп атайды?

- A. флюорит
- B. гипс
- C. асбест
- D. таулы хрусталь
- E. малахит

15. Қазақстанның қай облысы аумағында бірдей ендік пен бойлығы бар нүкте орналасқан?

- A. Ақтөбе
- B. Батыс Қазақстан
- C. Ақмола
- D. Қарағанды
- E. Қостанай

16. Қазақстанның қай облысында мұхитқа шалғай жатқан "әлем белдеуі" орналасқан?

- A. Қарағанды облысында
- B. Ақмола облысында

- C. Солтүстік Қазақстан облысында
- D. Жамбыл облысында
- E. Алматы облысында

17. Қай жылы 27 жасар тау офицері Филипп Риддер (Лениногорск қ.) есімімен аталған кеніш ашылған?

- A. 1786 ж.
- B. 1801 ж.
- C. 1856ж.
- D. 1897 ж.
- E. 1906 ж.

18. Қазақстанның ауыр өнеркәсібінің қай саласын "халық шаруашылығының қаңқасы" деп атайды?

- A. машина жасау
- B. металлургия
- C. құрылыс материалдар өнеркәсібі
- D. химия өнеркәсібі
- E. отын өнеркәсібі

19. Аталған елдер арасынан князьдықты таңданыз:

- A. Андорра
- B. Бельгия
- C. Бахрейн
- D. Оман
- E. Жапония

20. Қай ел аумағында Арарат таулары орналасқан?

- A. Армения
- B. Түркия
- C. Грузия
- D. Ирак
- E. Израиль

21. Дүние жүзі дамушы елдері өндіріс емес сектордың қандай пайыздық қатынасын иеленіп отыр?

- A. 10 – 20 %
- B. 20 – 30 %
- C. 30 – 40 %
- D. 50 – 60 %
- E. 60 – 70 %

22. Мына Қытай ауданының негізгі табыс көзі - туризм, банк ісі және сауда болып табылады.

- A. Тибет
- B. Синьцзян-Ұйғыр ауданы
- C. Гонконг
- D. Маньчжурия
- E. Ішкі Монғолия

23. Арабия теңізінің тұздылығы 38‰ болып табылады, ал Бенгаль шығанағында – 19‰. Екі су айдыны да Үнді мұхитында орналасқан. Бұл акваториялардың тұздылығына әсерін тигізетін негізгі факторды атаңыз?

- A. жылу мен ылғал арақатынасы
- B. теңіз ағыстары
- C. теңіз мұздықтары мен айсбергтер әсері
- D. антропогенді шаруашылық
- E. өзен ағыны және оның болмау әсері

24. Көптеген географиялық объектілер сол аумақта ағып жатқан өзендер атымен аталған. Атауында екі өзен аты көрінетін әртүрлі бассейндер ағынына жататын географиялық объектіні табыңыз.

- A. Үнді-Ганг ойпаты
- B. Яно-Индибир ойпаты
- C. Ока-Дон жазығы
- D. Лена-Ангар үстірті
- E. Терска-Кумск ойпаты

25. Кельт тілінде көл атауы «лох» деп белгіленген. Мұндай көлдер Шотландия және Ирландия елдерінде кездеседі. Ұлыбританияда орналасқан, қияли кейіпкер аңызы арқасында танымал болған көлді атаңыз.

- A. Лох-Ри
- B. Лох-Несс
- C. Лох-Корриб
- D. Лох-Дерг
- E. Лох-Маск

26. Әлемдегі жалғыз "сұйық металлды" атаңыз? Табиғатта таза түрде және минерал түрінде де кездеседі. Көбінесе бұл металлды қызыл түсті киноварь минералынан алады.

- A. галлий
- B. сынап
- C. германий
- D. осмий
- E. темір

27. Ағын судың іс-әрекеті нәтижесінде..... қалыптасады

- A. құм төбе
- B. дөң
- C. террикондар
- D. мореналар
- E. жыра

28. Аустралияда қалталы жануарлардың кеңінен таралу себебін анықтаңыз.

- A. Аустралияда эвкалипт ағаштары өседі
- B. Халықтың төмен тығыздығы
- C. Материктің көптеген бөлігін шөл алып жатыр
- D. Аустралияның басқа материктерден ерте бөлінуі
- E. Аталған факторлардың ешқайсысы емес

29. Биологиялық айналымның бастапқы звеносы:

- A. консументтер

- В. редуценттер
- С. ксерофиттер
- Д. продуценттер
- Е. барлық жауап дұрыс

30. Дүние жүзі бойынша Қазақстан күміс, мырыш, хром кендері жөнінен қандай орынға ие.

- А. 1
- В. 2
- С. 5
- Д. 7
- Е. 17

Жалпы: 30 балл

Барлығы: 50 БАЛЛ

Теоретический тур, 11 класс

2. Дайте определение следующим терминам: гамады, точка росы, лакколлиты, бора (ветер), конурбация (2 балла за каждое правильное определение. Итого максимум 10 баллов).

2. В каждой строке приведены утверждения, одно из которых соответствует термину «гаруа», а другие противоречат здравому смыслу. (3 балла за правильный ответ)

А) Риасовый тип берега, отличающийся изрезанностью береговой линии, узкими заливами и небольшими островами, разделёнными неширокими проливами. Он характерен для восточной части Португалии.

В) Влажный экваториальный лес в Восточной Азии, основными лесообразующими породами которого являются граб, ильм, бук, кария и др. Вследствие растительного опада здесь формируются дерново-подзолистые почвы.

С) Область постоянного высокого давления во Французской Полинезии, расположенной у южных берегов Антарктиды. Воздух циркулирует здесь из центра на периферию против часовой стрелки.

Д) Ветер в Австралии, переваливающий через высокие горные хребты, дующий вниз по склонам, в направлении с запада на восток, обладающий повышенной влажностью и температурой воздуха.

Е) Плотный морозящий туман, появляющийся на тихоокеанском побережье Перу, а также в северной и центральной частях Чили. Он настолько прозрачен, что не затрудняет видимости. Туман связан с охлаждением морского воздуха над холодными водами Перуанского течения.

4. Все крупнейшие автомобильные корпорации стремятся расширить своё присутствие в разных странах мира. Для этого они используют разные технологии: от покупки контрольных пакетов акций местных производителей до строительства своих филиалов.

Объясните, почему чаще всего площадками для размещения новых заводов мировых автомобильных ТНК выступают развивающиеся страны. (7 баллов за правильный и подробный ответ).

Итого: 20 баллов

4. Тестовые задания

(1 балл за правильный ответ. Итого 30 баллов.)

1. Выберите сторону горизонта, в которой в полночь, в северном полушарии, в безоблачную погоду во время полнолуния видна Луна.

- А. восток
- В. запад
- С. север
- Д. юг
- Е. луны не видно

2. Выберите мореплавателя, маршрут которого не проходил по Тихому океану.

- А. Ф. Магеллан
- В. Ф. Дрейк
- С. Ж. Лаперуз
- Д. В. Гама

Е. И. Крузенштерн

3. Африканские разломы – величайшая система континентальных рифтов на Земле. Они представляют собой грабен, окаймлённый крупными горстовыми массивами, один из которых указан в списке. Выберите этот массив.

- А. Вирунга
- В. Капские
- С. горы Атлас
- Д. Ахаггар
- Е. Дарфур

4. Выберите понятие, которому соответствует определение: полуденная линия, направление которой совпадает с направлением тени от предметов в полдень.

- А. долгота
- В. меридиан
- С. широта
- Д. параллель
- Е. экватор

5. Выберите несуществующие воздушные массы.

- А. экваториальные
- В. субэкваториальные
- С. тропические
- Д. субтропические
- Е. умеренные

6. Жители северного полушария ночью в безоблачную погоду ориентируются по Полярной звезде. Выберите созвездие, в котором она находится.

- А. Большая медведица
- В. Лебедь
- С. Малая медведица
- Д. Овен
- Е. Козерог

7. Выберите город, который не входит в состав мегалополиса Токайдо.

- А. Киото
- В. Осака
- С. Иокогама
- Д. Нагано
- Е. Нагоя

8. Выберите страну СНГ, на гербе которой изображён географический объект, расположенный за её пределами.

- А. Азербайджан
- В. Армения
- С. Беларусь
- Д. Казахстан
- Е. Кыргызстан

9. Выберите продукцию сельского хозяйства, которую называют «белым золотом».

- А. рис
- В. шёлк

- С. хлопок
- Д. молоко
- Е. кумыс

10. Сколько раз можно встретить Новый год на территории Казахстана

- А. один раз
- В. два раза
- С. три раза
- Д. четыре раза
- Е. пять раз

11. По запасам руд каких металлов Казахстан занимает первое место в СНГ

- А. медь, бокситы, железные руды
- В. хромиты, полиметаллы, ванадий
- С. хромиты, медь, марганцевые руды
- Д. бокситы, свинец, цинк
- Е. кадмий, молибден, медь

12. Этот металл вдвое легче стали, но не уступает ей по прочности. Он отличается высокой антикоррозийностью, тугоплавкостью и применяется в авиа- и ракетостроении. Что это за металл

- А. вольфрам
- В. молибден
- С. платина
- Д. магний
- Е. титан

13. О каком городе Казахстана говорится в стихотворении поэта Леонида Скалковского "Здесь бьется сердце Рудного Алтая"

- А. Семипалатинск
- В. Зыряновск
- С. Усть-Каменогорск
- Д. Лениногорск
- Е. Шемонаиха

14. Какое полезное ископаемое Казахстана называют "горным льном"

- А. флюорит
- В. гипс
- С. асбест
- Д. горный хрусталь
- Е. малахит

15. На территории какой области Казахстана находится точка, имеющая одинаковую широту и долготу

- А. Актюбинской
- В. Западно-Казахстанской
- С. Акмолинской
- Д. Карагандинской
- Е. Костанайской

16. В какой из областей Казахстана находится "мировой полюс" удаленности от океана

- А. в Карагандинской
- В. в Акмолинской

- С. в Северо-Казахстанской
- Д. в Жамбылской
- Е. в Алматинской

17. В каком году был открыт рудник, названный в честь 27 летнего горного офицера Филиппа Риддера (г. Лениногорск)

- А. 1786 г.
- В. 1801 г.
- С. 1856г.
- Д. 1897 г.
- Е. 1906 г.

18. Какую отрасль тяжелой промышленности Казахстана называют "скелетом народного хозяйства"

- А. машиностроение
- В. металлургия
- С. промышленность строительных материалов
- Д. химическая промышленность
- Е. топливная промышленность

19. Выберите из списка стран княжество:

- А. Андорра
- В. Бельгия
- С. Бахрейн
- Д. Оман
- Е. Япония

20. На территории какой страны расположены Араратские горы

- А. Армения
- В. Турция
- С. Грузия
- Д. Ирак
- Е. Израиль

21. Какое процентное соотношение непроизводственной сферы имеют развивающиеся государства мира

- А. 10 – 20 %
- В. 20 – 30 %
- С. 30 – 40 %
- Д. 50 – 60 %
- Е. 60 – 70 %

22. Основным источником дохода этого китайского региона является –туризм, банковское дело и торговля.

- А. Тибет
- В. Синьцзян-Уйгурский район
- С. Гонконг
- Д. Маньчжурия
- Е. Внутренняя Монголия

23. Солёность Аравийского моря составляет 38‰, а Бенгальского залива – 19‰. Обе акватории расположены в Индийском океане. Выберите основной фактор, влияющий на разницу солёности этих акваторий.
- А. соотношение тепла и влаги
 - В. морские течения
 - С. влияние морских льдов и айсбергов
 - Д. антропогенная деятельность
 - Е. влияние речного стока или его отсутствие
24. Многие географические объекты названы по протекающим на данных территориях рекам. Выберите географический объект, в названии которого фигурируют две реки, относящиеся к разным бассейнам стока.
- А. Индо-Гангская низменность
 - В. Яно-Индигирская низменность
 - С. Окско-Донская равнина
 - Д. Лено-Ангарское плато
 - Е. Терско-Кумская низменность
25. В кельтских языках название озера звучит как «лох». Такие озёра встречаются в Шотландии и Ирландии. Выберите озеро, расположенное в Великобритании, получившее широкую известность благодаря легенде о мифическом персонаже.
- А. Лох-Ри
 - В. Лох-Несс
 - С. Лох-Корриб
 - Д. Лох-Дерг
 - Е. Лох-Маск
26. Назовите единственный в мире "жидкий металл"? В природе встречается как в самородном виде, так и в виде минералов. Чаще всего этот металл получают из киновари.
- А. галлий
 - В. ртуть
 - С. германий
 - Д. осмий
 - Е. железо
27. В результате деятельности текучих вод образуются
- А. барханы
 - В. дюны
 - С. терриконы
 - Д. морены
 - Е. балки
28. Установите причину широкого распространения сумчатых животных в Австралии:
- А. в Австралии произрастают эвкалипты
 - В. невысокая плотность населения
 - С. большая часть материка занята пустынями
 - Д. раннее отделение Австралии от других материков
 - Е. ни один из факторов
29. Начальным звеном в биологическом круговороте являются:
- А. консументы

- В. редуценты
- С. ксерофиты
- Д. продуценты
- Е. все ответы правильные

30. Какое место в мире занимает Казахстан по запасам серебра, цинка, хромовых руд

- А. 1
- В. 2
- С. 5
- Д. 7
- Е. 17

Итого: 30 баллов

ИТОГО ВСЕГО: 50 БАЛЛОВ